

МЕДИЧНЕ ПРАВО В ДОКУМЕНТАХ: МІЖНАРОДНІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ АКТИ

РЕЗОЛЮЦІЯ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ООН «ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ СВІТУ І ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА»

*Ухвалена на шістдесят дев'ятій сесії Генеральної Асамблеї
ООН 11 грудня 2014 р.*

Генеральна Асамблея,
посилаючись на свої резолюції 63/33 від 26 листопада 2008 р., 64/108 від 10 грудня 2009 р., 65/95 від 9 грудня 2010 р., 66/115 від 12 грудня 2011 р., 67/81 від 12 грудня 2012 р. і 68/98 від 11 грудня 2013 р. і підтверджуючи рішення масштабних конференцій і зустрічей на вищому рівні Організації Об'єднаних Націй, які сприяли досягненню прогресу у здійсненні глобального порядку денного у сфері охорони здоров'я, як зазначено в цих резолюціях,

посилаючись також на Загальну декларацію прав людини, норми міжнародного гуманітарного права, Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права і Статут Всесвітньої організації охорони здоров'я,

знову підтверджуючи право кожної людини, без будь-якої дискримінації, на найвищий досяжний рівень фізичного і психічного здоров'я і на життєвий рівень, включаючи достатнє харчування, одяг і житло, необхідний для підтримки здоров'я і добробуту її самої та членів її сім'ї, і на постійне поліпшення умов життя,

підкреслюючи обов'язок держав-членів створювати стійкі національні системи охорони здоров'я і зміцнювати національний потенціал, приділяючи увагу, зокрема, питанням надання послуг і фінансування систем охорони здоров'я, у тому числі за допомогою виділення належних асигнувань медичним кадрам, медичним інформаційним системам, закупівлі та розподілу медичних препаратів, вакцин і технологій, охорони сексуального і репродуктивного здоров'я та готовності керівництва й органів управління проявити політичну волю, і визнаючи цінність загального охоплення послугами охорони здоров'я та його важливість для забезпечення доступу до якісного медичного обслуговування, тур-

буючись про те, щоб ці послуги не були фінансово обтяжливими для їх одержувачів, насамперед для уразливих верств населення,

визнаючи, що здоров'я – це необхідна умова та водночас кінцевий результат і показник діяльності з реалізації усіх трьох компонентів стабільного розвитку і що, незважаючи на досягнуті успіхи, як і раніше існують і вимагають постійної уваги проблеми, що стосуються здоров'я населення світу, в тому числі пов'язані зі значною нерівністю і вразливістю всередині країн та регіонів і між ними,

відзначаючи роль ініціативи «Зовнішня політика і здоров'я населення світу» у сприянні взаємодоповнюваності зовнішньої політики і діяльності щодо забезпечення здоров'я населення світу; і що нерівність у сфері охорони здоров'я всередині країн і між ними не можна усунути в межах самого лише сектора охорони здоров'я за допомогою технічних заходів або тільки на національному рівні, а вимагає також глобальної взаємодії в сфері охорони здоров'я, заснованої на всесвітній солідарності та спільній відповідальності,

знову підтверджуючи прихильність до досягнення усіх цілей у сфері розвитку, сформульованих у Декларації тисячоліття, вітаючи прогрес у досягненні цілей, що стосуються охорони здоров'я і мають ключове значення для досягнення всіх цілей, і підкреслюючи необхідність подальшої підтримки ініціатив, спрямованих на прискорення перебігу їх досягнення,

посилаючись на свою резолюцію 68/309 від 10 вересня 2014 р., в якій вона вітала доповідь Робочої групи відкритого складу про цілі в сфері сталого розвитку та постановила, що пропозиція Робочої групи відкритого складу про цілі в сфері сталого розвитку, яка міститься у цій доповіді, стає ключовою основою для інтеграції таких цілей до порядку денного в сфері розвитку на період після 2015 р., визнавши при цьому, що в межах відповідного міждержавного переговорного процесу на її шістдесят дев'ятій сесії будуть розглянуті й інші матеріали,

підкреслюючи необхідність розширення міжнародної співпраці для підтримки зусиль держав-членів у напрямі досягнення цілей у сфері охорони здоров'я, забезпечення загального доступу до медичного обслуговування і вирішення завдань системи охорони здоров'я з урахуванням різних національних умов і можливостей і з повагою до національних стратегій і пріоритетів,

відзначаючи важливу роль, яку можуть відіграти у розвитку злагожені партнерства з широким складом учасників, що об'єднують національні уряди, місцеві органи влади, міжнародні установи, комерційні підприємства, організації громадянського суспільства, фонди, благодійників та інвесторів у соціальну сферу, вчених, педагогів і приватних осіб, своїм сприянням у вирішенні пріоритетних завдань сфери охорони здоров'я в інтересах поліпшення стану здоров'я людей,

знову підтверджуючи право повною мірою застосовувати положення Угоди Світової організації торгівлі про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (Угода ТРІПС), Дохінської декларації «Угода ТРІПС та громадське здоров'я», рішення Генеральної ради Світової організації торгівлі від 30 серпня 2003 р. про здійснення пункту 6 Дохінської декларації «Угода ТРІПС та громадське здоров'я», а також – після

завершення офіційних процедур прийняття – поправки до ст. 31 Угоди ТРІПС, запропонованої Генеральною радою Світової організації торгівлі в її рішенні від 6 грудня 2005 р., що передбачають застосування гнучкого підходу в інтересах охорони здоров'я населення, зокрема для сприяння підвищенню доступності ліків для всіх і стимулювання зусиль з надання допомоги країнам, що розвиваються, у цій сфері, і відзначаючи необхідність широкого та своєчасного прийняття поправки до ст. 31 Угоди ТРІПС,

визнаючи, що захист інтелектуальної власності може мати важливе значення для розробки нових лікарських засобів,

визнаючи також, що напади на медико-санітарних працівників мають довгострокові наслідки, включаючи людські втрати і страждання, послаблюють потенціал систем охорони здоров'я в аспекті надання допомоги, від якої може залежати життя людей, і перешкоджають розвитку охорони здоров'я, і посилюються у зв'язку з цим на резолюцію 68/101 Генеральної Асамблеї від 13 грудня 2013 р. про безпеку і захист гуманітарного персоналу та захист персоналу Організації Об'єднаних Націй та резолюцію 65.20 Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я від 26 травня 2012 р.,

відзначаючи, що напади на медико-санітарних працівників, погрози чи інші дії, що перешкоджають виконанню професійних обов'язків, підривають фізичну безпеку цих працівників і ускладнюють дотримання їхнього кодексу професійної етики і що, своєю чергою, перешкоджає реалізації права на найвищий досяжний рівень здоров'я і забезпечення загального доступу до медичного обслуговування,

знову підтверджуючи, що держави-члени несуть відповідальність за охорону здоров'я, безпеку та добробут своїх громадян, стійкість і самозабезпеченість систем охорони здоров'я та забезпечення доступності медичних послуг, яка має виключно важливе значення для максимальної нейтралізації загроз здоров'ю і зниження уразливості, а також для ефективності профілактичних заходів і відновлення за умов надзвичайних ситуацій і стихійних лих,

висловлюючи глибоку стурбованість у зв'язку з нинішнім спалахом лихоманки Ебола, яка показала, що країнам вкрай необхідні ефективні системи охорони здоров'я, спроможні виконувати Міжнародні медико-санітарні правила і забезпечити готовність до пандемій і загальне охоплення медичним обслуговуванням, коли кожен має право на медичну допомогу, оскільки це сприятиме попередженню і виявленню можливих епідемій, а також сумлінні, кваліфіковані й оснащені необхідними засобами медичні працівники, і підкреслюючи, що держави-члени та інші відповідні установи повинні негайно надати усяку можливу допомогу країнам, враженим лихоманкою Ебола, з тим щоб ліквідувати епідемію, відзначаючи при цьому важливість науково обґрунтованих заходів, спрямованих на запобігання панічних настроїв і соціальної ізоляції і дискримінації хворих,

відзначаючи діяльність на міжсекторальному рівні, в тому числі в межах Глобального порядку денного стосовно безпеки в сфері охорони здоров'я, спрямовану на зміцнення глобального потенціалу для попередження і виявлення інфекційних захворювань і боротьби з ними,

зокрема шляхом сприяння створенню раціональних і стійких національних систем охорони здоров'я, систем спостереження та алгоритмів дій, підкреслюючи, що реалізації права на найвищий досяжний рівень фізичного і психічного здоров'я, створенню стійких систем охорони здоров'я та забезпеченню загального охоплення медичним обслуговуванням сприяють дотримання державами-членами, недержавними суб'єктами і приватними особами принципів недоторканності і безпеки медико-санітарних працівників, зайнятих виконанням своїх обов'язків, їх транспортних засобів і медичних об'єктів,

визнаючи необхідність запобігання та усунення ризиків, з якими стикаються медичні працівники, працюючи в небезпечних умовах, та загрози застосування насильства, і пов'язаних з цим різних форм травматичного впливу, наприклад, за допомогою поліпшення спеціалізованої професійної підготовки в сфері управління системою охорони здоров'я та надання медичної допомоги і ведення пацієнтів із використанням інших механізмів підтримки медичного персоналу, з метою забезпечення безпеки працівників і продуктивності та ефективності їхньої праці, розширення доступу до медико-санітарного обслуговування,

підкреслюючи, що медико-санітарні працівники повинні надавати кваліфіковану медичну допомогу за умов повної професійної і моральної незалежності, із співчуттям і повагою до людської гідності і завжди пам'ятати про цінність людського життя і діяти, виходячи з інтересів пацієнта згідно з кодексом професійної етики,

знову підтверджуючи норми і принципи міжнародного гуманітарного права, включаючи чинні положення чотирьох Женевських конвенцій 1949 р. і Додаткових протоколів до них 1977 р. і 2005 р., а також норми міжнародного звичаєвого права, що стосуються захисту медичних працівників і співробітників гуманітарних організацій, що займаються виключно наданням медичної допомоги, їх транспортних засобів та устаткування, лікарень та інших медичних установ,

знову підтверджуючи також принципи гуманності, нейтральності, неупередженості і незалежності при наданні гуманітарної допомоги і підтверджуючи, що всі суб'єкти, які надають гуманітарну допомогу в надзвичайних ситуаціях і ситуаціях, пов'язаних зі збройними конфліктами та стихійними лихами, повинні стверджувати ці принципи і повною мірою їх дотримуватися,

висловлюючи співчуття з приводу актів насильства або погроз застосування насильства щодо медико-санітарних працівників за умов збройних конфліктів і надзвичайних ситуацій у різних районах світу і підкреслюючи, що подібні дії перешкоджають становленню ефективних систем охорони здоров'я та дотриманню кодексів професійної етики медико-санітарного персоналу,

відзначаючи, що співробітники гуманітарних організацій і медичні працівники, яких наймають на місцях, найчастіше зазнають нападів і становлять більшість потерпілих у загальній чисельності гуманітарного та медичного персоналу,

визнаючи, що однією з найсерйозніших загроз для медико-санітарного персоналу є збройні конфлікти, усвідомлюючи небезпеку, яка загрожує цим працівникам у ситуаціях, не пов'язаних зі збройними

конфліктами, і відзначаючи, що національні уряди зобов'язані вживати належних превентивних і коригувальних заходів,

знову підтверджуючи роль Всесвітньої організації охорони здоров'я як органу, що спрямовує і координує міжнародну діяльність з питань охорони здоров'я, відповідно до її Статуту, і визнаючи важливу роль Всесвітньої організації охорони здоров'я та інших відповідних міжнародних організацій у підтримці зусиль держав-членів, у відповідних випадках і на їх прохання, у напрямі розробки та здійснення превентивних заходів для забезпечення безпеки медико-санітарних працівників, транспортних засобів і медичних об'єктів та поваги до відповідних кодексів професійної етики цих працівників,

1) із вдячністю приймає до відома записку Генерального секретаря, що супроводжує доповідь Генерального директора Всесвітньої організації охорони здоров'я про здоров'я населення світу і зовнішню політику;

2) наполегливо закликає держави-члени захищати, заохочувати і поважати право на найвищий досяжний рівень фізичного і психічного здоров'я і підходити до проблематики охорони здоров'я комплексно, у тому числі враховувати питання охорони здоров'я при розробці зовнішньої політики;

3) закликає держави-члени сприяти запровадженню адекватних стимулів і створенню сприятливих і безпечних умов праці для ефективного утримання та справедливого розподілу медичних кадрів, а також дотримуватися Глобального кодексу Всесвітньої організації охорони здоров'я щодо практики міжнародного найму персоналу охорони здоров'я як посібника зі зміцнення систем охорони здоров'я за рахунок раціонального залучення кваліфікованих кадрів;

4) пропонує Всесвітній організації охорони здоров'я надавати державам-членам на їх прохання технічну допомогу з метою зміцнення потенціалу для ліквідації надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я і дотримання Міжнародних медико-санітарних правил, приділяючи особливу увагу країнам, що розвиваються, з метою нарощування їх потенціалу, зміцнення систем охорони здоров'я та сприяння сталому фінансуванню, професійній підготовці, залученню й утриманню медичних кадрів і переданню технологій на взаємоприйнятних умовах;

5) закликає держави-члени розробляти і створювати стійкі та раціональні системи охорони здоров'я, спроможні прискорити перехід до загального охоплення послугами охорони здоров'я таким чином, щоб забезпечити безперебійне і доступне обслуговування громадян, і підкреслює, що медико-санітарні працівники повинні мати можливість надавати необхідну допомогу без будь-яких перешкод, погроз чи фізичних нападів і відповідно до кодексів професійної етики та компетенції;

6) закликає також усі держави-члени і всі зацікавлені сторони поважати недоторканність медико-санітарних працівників при виконанні ними своїх обов'язків відповідно до кодексів професійної етики та компетенції;

7) посилається на резолюцію 65.20 Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я, у якій йдеться про необхідність виконувати провідну роль на глобальному рівні в розробці методів систематичного збору даних про випадки нападу на медичні установи, медичних працівників, санітарні

транспортні засоби та пацієнтів у складних надзвичайних гуманітарних ситуаціях у взаємодії з відповідними органами Організації Об'єднаних Націй, іншими відповідними суб'єктами, а також міжурядовими та неурядовими організаціями, уникаючи дублювання у роботі;

8) рішуче засуджує всі напади на медико-санітарних працівників, їх транспортні засоби та обладнання, а також лікарні, інші медичні установи і висловлює співчуття з приводу довгострокових наслідків подібних нападів для населення і систем охорони здоров'я відповідних країн;

9) наполегливо закликає повною мірою поважати норми і принципи міжнародного гуманітарного права, в тому числі застосовні положення чотирьох Женевських конвенцій 1949 р. і Додаткових протоколів до них 1977 р. та 2005 р.; підкреслює обов'язок, згідно з нормами міжнародного гуманітарного права, національними законами і нормативними положеннями, за будь-яких обставин поважати статус і захищати медичних працівників і співробітників гуманітарних організацій, що займаються виключно наданням медичної допомоги, і забезпечувати недоторканність їхніх транспортних засобів та устаткування, лікарень та інших медичних установ, відзначає у зв'язку з цим роль внутрішніх правових систем та інших належних заходів у забезпеченні безпеки і захисту цього персоналу і закликає держави розробити ефективні заходи для попередження та викорінення насильства щодо такого персоналу;

10) наполегливо закликає держави-члени відповідно до обов'язків, що випливають з норм міжнародного права в сфері прав людини, включаючи право на найвищий досяжний рівень фізичного і психічного здоров'я, сприяти забезпеченню рівного доступу до медичного обслуговування і поважати статус працівників медико-санітарних установ і захищати їх від спроб перешкодити виконанню професійних обов'язків, від загроз і посягань на фізичну недоторканність;

11) пропонує Всесвітній організації охорони здоров'я та іншим відповідним міжнародним організаціям розширювати свої можливості з надання допомоги державам-членам, у тому числі у формі сприяння дослідницькій діяльності, і на їх прохання, а також у межах технічної співпраці та інших механізмів, розробляти належні превентивні заходи для вдосконалення і зміцнення безпеки та захисту медико-санітарних працівників, транспортних засобів і медичних об'єктів і підвищення стійкості систем охорони здоров'я та сприяння реальному досягненню загального охоплення медичним обслуговуванням;

12) відзначає, що проблеми в сфері здоров'я населення світу, як і раніше, зберігаються і вимагають постійної уваги і що для їх вирішення необхідно негайно домогтися виконання зобов'язань стосовно зміцнення глобального партнерства з метою розвитку, підкреслюючи у зв'язку з цим, зокрема, співпрацю Північ–Південь, важливе значення співпраці Південь–Південь і тристоронньої співпраці та обміну провідним досвідом, а також нарощування потенціалу та передання технологій на взаємоприйнятних умовах в інтересах подолання нерівності у сфері охорони здоров'я в контексті подолання бідності та переходу до сталого розвитку відповідно до національних пріоритетів;

13) наполегливо закликає держави-члени розробити у взаємодії з відповідними міжнародними організаціями та недержавними суб'єктами,

відповідно до обставин, ефективні превентивні заходи, спрямовані на зміцнення і посилення безпеки та захисту медико-санітарних працівників, заохочення поваги до їхніх відповідних кодексів професійної етики, в тому числі:

а) запровадити чіткі та загальноприйняті визначення і норми для ідентифікації та позначення медико-санітарних працівників, транспортних засобів і медичних об'єктів;

б) вжити конкретних і належних заходів у сфері освіти для медико-санітарних працівників, державних службовців і населення загалом;

с) вжити відповідних заходів щодо забезпечення фізичного захисту медико-санітарного персоналу, транспорту і медичних об'єктів;

д) вжити інших відповідних заходів, наприклад на рівні національного законодавства, з метою ефективного вирішення проблеми насильства щодо медико-санітарних працівників;

е) налагодити збір даних про випадки перешкоджання діяльності медичних працівників, погроз на їхню адресу і нападів на них;

14) просить Генерального секретаря у співпраці з Генеральним директором Всесвітньої організації охорони здоров'я подати доповідь про стан захисту працівників охорони здоров'я з аналізом ситуації в державах-членах і рекомендаціями на адресу відповідних зацікавлених сторін щодо необхідних заходів, включаючи належні превентивні заходи.